

Anul 1
HUEDIN
10 Sept
1933

„CINSTE A

Abonamentul
Pe an țărani
40 Lei
Intelectuali
55 Lei.

Foaie sătească, de învățătură, politică, știri, pusă în slujba școlii și bisericii

Redacția și Administrația:
Băbiu, jud. Cluj.

Redactată de AUGUSTIN LUNGU.

Adresa: „GAZETA CINSTE A”
Băbiu, u. p. Almas, jud. Cluj

Școala ca altar de cultură.

Nu voiu înșira. că ce-a realizat școala până acum pentru omenire în treacât voiu aminti însă, că tot ce s'a realizat pe acest pământ se datorește numai și numai școlii. Nu există problemă de care să nu se fi ocupat școala și să nu se fi nizuț să o rezolve pentru binele omenirii spre a împinge cu un pas mai înainte spre noi probleme tînuite de Dumnezeu. Școala prescurtează timpul de pregătire pentru viață și numai prin școală se poate înobilita sufletul omului și mai ales în zilele noastre, pline de sbucium și de valuri.

Toate popoarele din lume văd, că acel popor care nu se nizuțe ca să se lumineze, să se deștepte, este expus ca să fie sters de pe fața pământului. Astăzi să știe, că subjugarea nu se poate face cu pumnul, nici cu arma, subjugarea astăzi se face prin școală. Poporul cu școală multă, cu o cultură superioară este un factor hotărâtor asupra soartei unui popor neluminat și cu o cultură inferioară lui. Exemplul îl vedeți la poporul Francez, în mâinele căruia se află cărna lumii. Nu există problemă, care se ocupă de soarta popoarelor, să se rezolve fără a întreba poporul francez. De ce?

Pentru că este un popor înțelept, bun și drept. Aceste însușiri sufletești și le-a câștigat

prin școală: La ei aproape nu este om care să nu știe carte; pentru ei este o rușine a nu ști scrie și citi.

Văzând însemnătatea școlii și binefacerile ei, aducând ca exemplu poporul Francez, aflu de bine ca în câteva cuvinte să amintesc despre stările dela noi, în ceea ce privește școala.

La noi de câțiva ani de zile școala și slujitorii ei își apără existența, câteodată chiar împotriva unor adevărate porniri de distrugere a școlii.

De ani de zile, învățătorii sunt siliți să-și strige mereu suferințele, să-și ceară dreptatea acordată de lege, să protesteze cu toate puterile ei în contra tuturilor nedreptăților ce s'a revârsat din belșug asupra învățământului. I-se pare omului, că nu ar fi nici un păcat dacă ar lipsi școala. E privită dușmănos, când e vorba să se facă economii toti se năpusteșc asupra școlii, socotînd-o ca ceva lucru fără de nici o însemnătate. Auzi tu, să desființezi școli într'un Stat unde să găseșc, pe unele locuri din 100 de suflete numai 35-40 cari știu să scrie și să citească! Este nemai pomenit în Europa! Lucrul acesta îl vei găsi aproape numai între sălbateci, în alte continente.

Pentru a putea apăra acest altar sfânt a națiunii, dela care ea trebuie să se adape încontinuu, trebuie să avem puterile

unite, numai așa se poate curma orice rău.

Fără unire biruința nu poate fi.

Glasul unuia care vrea binele acestui, popor trebuie să fie glasul întregii populații de pe cuprinsul acestei Țări, strigând că: unui popor căruia i-se ia școala i-se ia viața.

AUREL MITREA.

Propunerea comisarului Munților Apuseni

Iată propunerea D. Însărcinatul guvernului la nevoile moșilor: conșcă rezolvarea problemelor această regiune, ne reclama timp îndelungat, credem, aceasta putem ajunge numai printr'un organ stabil, însă spre acest scop prin lege cel puțin 5 ani și cel mult 10 ani. Bine ar fi dacă s'ar face dreptate moșilor.

Căderea guvernului.

În cercurile politice se vorbește că Dnul Vaida și-a pregătit demisia, iar guvernul pleacă din fruntea Țării. Unii politicieni susțin că însuși Dnul I. Maniu lucrează la căderea guvernului și că aceasta se va întâmpla în luna Septembrie. În curând fostul șef al partidului național va pleca la Sovata, începând luptele politice de răsturnare.

Iubite cititor.

Scotând această gazetă, nu ne-am gândit nici la laude nici la îmbogățire, ci la muncă cinstită și mari jertfe

Muncă cinstită, pentru că trăim în mijlocul sătenilor, le cunoaștem greutățile, știm ce doresc să citească, vedem că gazetele cari le vin fără bani le-au învrăjbit sufletele și n'am fi bucuroși ca ura sătenilor să cadă asupra noastră

Mica gazetă pe care o ai în mână, cititorule, urmărește :

1. Cunoștințe folositoare plugarului.

2. Sprijinirea țărâniei și a muncitorilor.

3. Apărarea satelor împotriva „amăgitorilor” cari prin vorbe dulci le despoaie de averii.

În acest scop ne-am zis : prin Școala și Biserica la fericire.

Sprijinește-ne cititorule, căci ni sufletul curat ca și cristalul, iar gândurile luminoase ca soarele.

Cultivați pomi.

Într-o zi frumoasă de sărbătoare stam pe prisma casei din satul B. și mă uitam cu mare plăcere la vișinele cari dașeră în copt și erau de o frumusețe neîntrecută.

Pe drum trecea un flăcău și privirea lui fu atrasă de acelaș lucru la care mă uitam cu atâta plăcere.

„Câte frumose-s vișinile, îmi vine să mănânc și după obișnuitul bună ziua. Sunt ele tot așa de bune?”

„Nu măcară de vezi, i-am răspuns.

„Câteva vișine și a început să mănânce, pe când ochii îi străluciră la cele ce mai erau pe pom și îndrăsnea să-și mai ia, căci

„Când numai în al doilea an de când am început să-mi pună în fruct și în

„Am vădit că în prea avea de unde Am vădit că de ocazie și l'am întrebat dacă nu vrea să-și pună și el în grădină câțiva, ba i-am promis că-i dau

eu puieți, căci în grădina din satul meu natal aveam destui. Mi-a răspuns că la el nu stau că-i strică pruncii!” Dragi cititori și iubiti săteni, vedeți cum pentru puțină lene, (căci nu e așa lucru greu să-ți îngreădești grădina casei) se lasă omul lipsit de dulceața unei pomine și lasă nefolosind o bucată de pământ care, iar aduce un mare folos fără prea multă muncă, iubiti cititori și dragi săteni, puneți-vă pomi, căci pomii îngrijiți bine sunt o adevărată avere și desfată inima aceluia care-i îngrijește cu roadele lor cari răsplătesc înmiiț puțină muncă ce o cer D-zeu a dat omului bogății nenumărate și minte, numai să le folosească spre bine pe amândouă.

M. O.

Țăranii mănâncă rădăcini și iarbă.

Dintre toți muncitorii cei mai umiliți sunt țăranii, locuitorii satelor sau agricultorii.

Unii domni an știut și știu numai să speculeze încrederea bietului sătean, să-l înșele și să-l fure. Cu prilejul alegerilor toți politicianii promit fel și fel de bunătăți plugarilor, dar ajunși la putere nici un bine nu le fac. Și ca să vedem cât este de negru sufletul politicianilor voi însemna aci puținul pe care îl cer țăranii.

1) Un preț mărfurilor ce le vând potrivit cu a mărfurilor ce le cumpără.

2) Asigurarea unui venit din producțiunea lor, așa de mare ca să le acopere cheltuielile gospodăreșii.

3) Învățătură, l niște sufletească și trupească pentruca să poată munci.

Țăranul este simplu și în modestia lui cere nu mai atât cât să poată trăi. Dar, vai astăzi locuitorii satelor „talpa țării” trăiesc în cea mai

neagră mizerie, sărăcie. Unii se hrănesc cu „rădăcini și iarbă”, iar alții mai înstăriți cu „mâlai uscați”.

Dacă se întâmplă că foamea îi împinge să fure un car de lemne din pădurile pe care ei le-au câștigat vărsând mult sânge, sunt bătuți și purtați pe la judecătorii, ca să plătească ce nu pot. Dar ca să descrii adevărata stare a țăranilor, trebuie să ai o inimă de piatră, căci altcum lacrimile îți umplu ochii. Muncește bietul din zori și până'n seară, dar munca lui trece în punga celor cari îl înșală. Și Doamne, țăranul este înșelat de toată lumea. Frații lui îl amăgesc cu vorbe dulci până îi i-au pâinea din gură și-l bagă de viu în mormânt, iar străinul îl fură în ascuns.

Domnilor conducători, poporul suferă prea mult și se poate ca durerea ce clocotește în suflete să izbuninească . . . !

Adevăruri.

Tristețile măi duc astăzi
Damenor la grădina vișii,
Trandafirii mor în umbră
Și se lăfăiesc scăieții.

V. Militaru.

Drumurile.

Până în anul acesta omul plătea pentru repararea și întreținerea drumurilor o anumită taxă. Guvernul văzând că nu le mai poate întreține a socotit să le lase în grija comunelor. Așa era mai în anii trecuți, comunele se îngrijeau de drumuri și poduri și toate erau în stare bună. Decând drumurile au fost trecute în seama județelor, au ajuns într-o stare mai mult decât rea. Dar oare ce s'a făcut cu banii incasați în acest scop? Când drumurile sunt bune le ia statul și țăranul trebuie să plătească taxa de întreținere, iar când devin rele Statul le aruncă din nou în sarcina comunelor.

Aci este nedreptatea.

Ceți și răspândiți „GINSTEA”

Tărănimea trebuie respectată.

Cine-va mi-a spus: țărănul e prost, el lucrează numai de frică.

Nu știu dacă acel domn, ajuns mare prin voturile țărănilor, o fi având dreptate, dar știu că săteanul este asuprit chiar decâtre aceia cărora le face placul.

Fără să mai răscolesc adevăruri ce ustură, spun doar atât: Oamenilor cu pantaloni!

Cinstiți fata țărănilor, că s'a înegrit în arșița soarelui, nunciind pentru-ca voi să vă aflați în „bine“. Țăranul în bunătatea lui cea mare vă împlinește toate dorințele, vă dă pâine și bani ca să beți cele mai alese beuturi, iar voi fariseilor îl răsplățiți cu batjocură și umilire-.

Va veni însă timpul când cei răi vor fi pedepsiți.

(- A)

O întâmplare ciudată

O femeie din Italia a dat naștere la 3 gemeni, doi feciori și o fată.

Unuia i-a pus numele: Benito (acesta e numele lui Mussolini, prim ministru), la al doilea: Umberto (numele moștenitorului de tron), iar ficei: Italia.

Interesându-se Mussolini, ce fac acești 3 gemeni, mama a răspuns: „A Benito sugerează, Umberto do, me iar Italia plânge.“

Mussolini cugetând că acest răspuns semnificativ, cu două înțelesuri, îi sună lui și moștenitorului: de tron, că adică el sugerează țara iar moștenitorul nu se interesează de ea și astfel țara suferă și plânge, a pedepsit pe mamă cu șase luni închisură.

Din broșura „Despre lux“ pedozebe la lumina învățării creștinești de Iacob Marga.

Leac împotriva racului (cancerului)

Racul este o boală grozav de periculoasă și constă în aceia că locul în care s'a incubat putrezește pe nesimțite. Dacă bolnavul știe să meargă din vreme la doctor, prin operație poate să-l vindece, însă foarte rar.—

Acum se spune că un doctor din Franța a aflat că prin introducerea în corpul omului, a veninului luat de la șarpe e „cobra“, racul se înlătură.—

Care țări câți dascăli au.

Bulgaria:	1	Învățător la	210	locuitori.
Ungaria:	1	„	280	„
Cehoslovacia:	1	„	310	„
Polonia:	1	„	330	„
România:	1	„	550	„

și totuși în țara noastră sunt mulțime de învățători fără posturi.

Luminile Domnului

În California, o țară îndepărtată, cresc un fel de arbori numiți „Muca“ asemănători cu plopii, cari nu înfloresc decât odată la 100 (una sută) de ani. Acești arbori minunați, oameni de acolo i-au botezat „Luminările Domnului“ pentru că florile lor seamănă cu flacăra luminilor de său.

Prezicerea vremii.

Când soarele apune în nori roșii tare, e semn de ploaie și vânturi mari.

Când soarele apune în nori galbeni sau rozi, e semn de vreme bună.

Când timpul este frumos și zgomotul trenului este mare înseamnă că se va schimba vremea.

Vorbe înțelepte.

Cine vorbește șarbată, las nimă ascultă calege.

Lucru are rădăcină amare poame dulci.

Cununa de spini a Mântuitorului

Dintre lucrurile sfinte ce ne-au rămas de la Isus, cel mai prețios este cununa de spini, pe care evreii i-au pus-o pe cap în semn de batjocură.

Astăzi ea se păstrează în biserica Notr Dam (Notre Dame) din orașul Paris.

În anul 409 episcopul Paulin a pus-o la seamă, iar în anul 1238 Împăratul Boldum o pune zălog regelui Ludvic al 11-lea pentru 157 mii de lire. Regele Ludvic fiind un bun creștin, a zidit o biserică în care s'a păstrat sfânta cunună.

Se găsește în stare slabă, pentru că evreii au legat-o pe capul Mântuitorului cu curele de piele, ca să stea mai bine.

La fiecare Paști, creștinii se închină „Sfintei cununi“.—

Buruiana ce te face să râzi.

În Arabia, o țară din răsărit, unde au răscălit Evreii cu Moise, crește un fel de buruiană pe care dacă o miroși te cuprinde râsul de nu te mai poți opri. Fericiți mai pot fi oamenii de acolo, căci atunci când necazurile le copleșesc viața, n'au decât să miroasă buruiana fermecată și să se înveselească.

Rugăciunea plugarului.

Foaie verde bob năut
Dă-mi Doamne și nu-mi da mult.
Dă-mi noroc și sănătate
Că atunci sunt bogat de toate
Dă-mi un plug cu șase boi,
Ca să scap dela nevoi,
Și-o vacuță mulgătoare
Și-o nevastă stringătoare!
Și-atât, Doamne, să trăiesc
lașii să-mi cresc
toți să-i căsătoresc.

(Răsăritul)

Dela joc.

Frunză verde rugule
Unde mergi doruțele?
La tine puțule.
La mine n'ai ce veni
Că urātu este-aci
Șade încotat după masă
Ș'afară nu vrea să iasă.
Dusu-m'am dragă bădică
După leacuri la potică,
Poticarășul mi-a spus
Că leacur de urât nu-s.

Acizile cele multe

Sunt ca un izvor de munte,

Astăzi curge și ineacă

Mare vine, și apoi seacă

Știri de tot felul.

Fată băiat. În Belgia s'a prezentat la un doctor o fată de 19 ani, cu apucături de băiat. După o mică operație, fata a devenit bărbat luând numele de Simon și căsătorindu-se cu Dșoara Odette

În toamna se va sfinți biserica ortodoxă din Cluj, la care se lucrează de 14 ani.

Femeia Maria Lazar din Bica a încercat să-și omoare ginerele. După chinuri grele, otrăvitul cu mărăgună a scăpat. Soția necredincioasă a fost dată pe mâna parchetului,

O copilă de 2 ani din București, fiind lăsată singură acasă, s'a jucat cu o cutie de aprinjoare (chibrite). Din nenorocire chibritele s'au aprins, iar fetița a ars de vie.

Partidul lui Lupu, susține că țara va scăpa de sărăcie numai făcându-se inflația, adică mulțirea banilor.

În țara Somalilor din Africa feciorul la căsătoria primește zestire un biciu cu 12 plesne, ca să-și snopească femeia când nu-l ascultă.

Cuziști promit că luând puterea vor pune evrei la muncă, creștând răvas de fiecare, așa că frații lor din Palestina, să-i răscumpere

Notarul Păcurariu A. din Almaș, merită să fie dat ca exemplu colegi-

lor săi. Iată ce spune țăranilor: la mine mai întâi este școala, pentru care trebuie scoși bani din fundul pământului.

La restaurantul „Europa“ din Huedin se pregătesc cele mai gustoase mâncări,

Seletzki omul care a spionat țara noastră, a fost condamnat la 5 ani închisoare cu dreptul de-a apela.

O fată de 18 ani din Franța și-a ucis părinți cu gaz, spre a le moșteni averea.

În orașul Pitești Constantin Marinescu și-a omorât nevasta sugrumându-o și spânzurându-o cu cravata de la gât. Criminalul, care este și hoț, nu voiește să recunoască crima.

În Moldova ploile fac foarte multe pagume, distrugând porumbul și poamele. În mai multe părți, au fost trănzete grozave cari au atins animale și oameni.

Învățătorul Gheorghe Flueran, a primit o telegramă dela rudele sale spre a pleca la Brăila. În lipsa lui, soția sa Elisabeta a fugit deacasă ducând cu ea toată averea învățătorului. Telegrama era pusă la cale de soția necredincioasă.

Mutarea granițelor.

Franța, prietena noastră a dat mâna cu unguri. Ea voiește să aducă ca rege al Austro-Ungarie pe prințul Otto, care locuiește cu mama sa Zitta în Franța. Unguri nu mai pot de bucurie, crezând că dacă vor avea rege, Ardealul va trece de partea lor.

De vorbă cu cititorii.

Cine primește acest număr, este rugat a ne scrie dacă dorește a citi și plăti gazeta.

Nu facem politica nici unui partid, ci muncim pentru adevăr. Doritori de a sta de vorbă, ne vor înălți în fiecare Marțe la tipografia Diamantstein în Huedin. — Cui nu i place forța, este rugat să o înapoieze

Așteptăm articole dela sate și pulicăm orice plângeri drepte și chestiuni folositoare.